

ODLUKE

A/ Odluke domaćih sudova i drugih organa

VRHOVNI SUD SR CRNE GORE

Presuda od 5.V 1965.

Vijeće: Novak Perović, Vladimir Vučinić, Dušan Tomašević

Prijevoz osoba morem - Smrt putnika - Pravni pojam splavi -
Primjena prava - Odgovornost broдача - Opseg naknade štete -
Zastara - Splav kojim se prevoze automobili preko morskih tje-
snaca ne smatra se brodom u pravnom pogledu - Potvrda lučkog
organa da je splav upisana u upisnike brodova nije relevantna
za prosudjivanje pravne prirode splavi - Za smrt i tjelesne
povrede dužnost naknade štete prouzrokovane smrću, odnosno
tjelesnom povredom na toj splavi, odgovara se po načelima od-
govornosti vlasnika motornih vozila - Ne primjenjuje se Zakon
o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova - Brodar je du-
žan nasljednicima poginulog putnika nadoknaditi štetu u obliku
izdržavanja i bolnine - Zastara potraživanja prosudjuje se po
Zakonu o zastari potraživanja

Tuženik je brodersko preduzeće koje je preuzelo sva prava i obaveze pripojenog preduzeća koje je bilo nosilac prava korištenja plovnog objekta "Ostrog" kojim se vršio prijevoz motornih vozila i osoba morem na relaciji Kamenari-Iepetane i obratno. Dne 2.II 1961. prilikom prijevoza jednoga automobila došlo je, propustom dvaju članova posade, do okliznuća automobila sa splavi radi čega je automobil pao u more, a osoba koja se u njemu nalazila tom prilikom je poginula. Krivična odgovornost članova posade utvrđjena je pravomoćnom krivičnom presudom.

Supruga i sin poginulog tuže brodersko preduzeće, koje je preuzelo splav "Ostrog", za naknadu štete u vidu naknade za uzdržavanje koje su dobijali od muža, odnosno oca, i za bolninu.

Tuženi se protivi tužbi navodeći da se u ovom slučaju moraju primijeniti propisi Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, a na temelju čl.128. toga zakona potraživanje tužitelja je zastarjelo, jer je tužba podnesena po isteku jednogodišnjeg zastarnog roka. Isto tako tuženi podiže prigovor pomanjkenja pasivne legitimacije, budući da po istom zakonu brodar odgovara samo za smrt i tjelesnu povredu, a da ne poznaje kao osnov štete izgubljeno izdržavanje i bolninu. Za ovu štetu da odgovaraju isključivo članovi posade.

Prvostepeni sud je uglavnom usvojio tužbeni zahtjev sa slijedećim bitnim obrazloženjem:

"Ne stoji prvi od navedenih prigovora tužene stranke da se u ovom sporu radi o pomorskom sporu i da se za njegovo rješenje imaju primijeniti propisi navedenog zakona.

Obzirom na stranke u sporu u sm. čl. 455 ZPP-a, kao i na vrstu spora, za presudjenje ovog spora nadležan je ovaj sud kao redovni, i za rješenje ovog spora imaju se primijeniti pravna pravila o određivanju naknada za neimovinsku štetu.

Sam toga ovo tužbeno traženje u smislu čl. 20 Zakona o zastarjelosti potraživanja u vezi čl. 80 K.Z. nije zastarjelo imajući u vidu kad se predmetni udes dogodio, kojom je prilikom nastala predmetna šteta kao i vrijeme kada je tužba predata sudu.

Isto tako ne stoji ni drugi prigovor da su tužitelji trebali ustati tužbom protiv Duletića-Andrića u smislu Općih pravila o odgovornosti štetnika za predmetnu štetu.

Sudske praksa usvojila je pravilo da za štetu pričinjenu motornim vozilom kao opasnim sredstvom za život ljudi odgovara vlasnik vozila, ukoliko njegova odgovornost nije isključena krivicom oštećenog ili višom silom.

U ovom slučaju navedena splav je kao motorno vozilo opasno sredstvo za život ljudi, pa zato tužena, kao pravni sljedbenik navedenog preduzeća čija je bila splav, odgovara za predmetnu štetu, uslijed čega su tužitelji s pravom ustali tužbom protiv tuženoga, jer ono ima legitimaciju za vođenje ovog spora".

Protiv ove presude obje stranke su uložile žalbu. Tužitelji navode da je prvostepeni sud pogriješio kad im je naknadu za izdržavanje dosudio od časa podnašanja tužbe a ne od dana smrti, a tuženik, pobijajući navode prvostepenog suda, ostaje kod svojih prigovora.

Drugostepeni sud je djelomično uvažio žalbu tužitelja, te je naknadu za izdržavanje dosudio od dana smrti s obrazloženjem da se radi o naknadi po osnovu naknade štete zbog izgubljenog izdržavanja, a ne zbog zakonskog izdržavanja. Žalbu tuženika je odbio kao neosnovanu, prihvativši u cijelosti razloge prvostepenog suda. Glede potvrde Lučke kapetanije u Kotoru o upisu splavi "Ostrog" u upisnik brodova male obalne plovidbe, koju je potvrdu u žalbi priložio tuženik, drugostepeni sud navodi da "kod pravilno utvrđenog činjeničnog stanja od strane prvostepenog suda nema, po nahođenju ovog suda, bitno uticaja na donošenje drukčije odluke o spornoj stvari.

K.Z.

Pravni pojam splavi koja prevozi automobile
preko morskih tjesnaca

Ne možemo prihvatiti stajalište Okružnog suda u Titogradu i Vrhovnog suda SRCG: da se u ovom slučaju ne radi o pomorskom sporu, odnosno da nema mjesta primjeni odredaba Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, da se plovni objekat upisan u upisnik pomorskih brodova male obalne plovidbe smatra splavom, odnosno ne smatra brodom, da se isti uspoređuje s motornim vozilom kao opasnim sredstvom za život ljudi, i da je prema tome brodar odgovoran po načelima objektivne odgovornosti, kao ni to da investitura broda nije bitna činjenica za odlučivanje pojma broda i odgovornosti broдача.

Za rješenje ovoga spora bitno je da li se imaju primijeniti pravne norme pomorskog prava ili nekoje druge pravne grane. Da bi se odgovorilo na ovo pitanje, nužno je ustanoviti da li je "Ostrog" u smislu Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova pomorski brod, i da li je vozer imao svojstvo broдача.

Prema Uredbi o upisu pomorskih brodova i čamaca FNRJ koje je važila u kritično vrijeme "kao brod smatra se svaki plovni objekat sa više od 10 BRT koji ima palubu". Na temelju Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova "brod je svaki plovni objekat podestan za plovidbu morem". Činjenicom da je brod upisan u upisnik brodova ušao je u sastav naše trgovačke mornarice, pa se prema tome smatra brodom u pomorsko-upravnom smislu. Osim toga on je brod i u smislu citiranog propisa Zakona o ugovorima o iskorištavanju pomorskih brodova, jer je on plovni objekat osposobljen za plovidbu morem. Premda se u presudama navodi da je "Ostrog" splav, ne može se prihvatiti kao ispravno shvaćanje da je taj objekat splav u tehničkom smislu riječi. Počim se pojmom općenito podrazumijeva plovilo sastavljeno od uporedno vezanih greda i oblica. I naš novi Zakon o ispravama i knjigama pomorskih brodova i plovila unutrašnje plovidbe kaže da je splav ploveća skupina sastavljena od trupića "stahala" /čl.6/.

Još manje se može prihvatiti shvaćanje da je brod "motorno vozilo" i da se na njega mogu primijeniti pravna pravila koja se primjenjuju na motorna vozila. Prema pravnim pravilima bivšeg Austrijskog zakona o odgovornosti za štete u pogonu motornih vozila od 1908. godine pod cestovnim vozilom /motorno vozilo/ smatra se vozilo koje se pokreće elementarnom silom po cestama, ali ne na tračnicama. Prema tome, budući da taj propis ograničava svoju primjenu samo na cestovna vozila i štete nastale po javnim cestama i putevima, /isključivši vozila koja se kreću po tračnicama i štete koje su nastale van pogona vozila/, on se ne može nikako primijeniti na pomorski saobraćaj, bilo da se radi o ugovornim ili vanugovornim odnosima.

K.Z.